Framst.nr 42/1972.

STORA UTSKOTTETS betänkande nr 8/1972-73 med anledning av Ålands landskapsstyrelses framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om folkhälsoarbetet och till landskapslag angående införande av landskapslagen om folkhälsoarbetet.

Landstinget, som i ärendet fått mottaga lagutskottets betänkande nr 5/1972-73, har däröver inbegärt stora utskottets utlåtande.

Stora utskottet, som under sin behandling av de föreliggande lagförslagen hört landskapskamreraren Henrik Gustafsson, lagberedningschefen Sune Carlsson, chefläkaren Peter Wahlberg och tandläkaren Göran Ekblom, får vördsamt anföra följande.

Huvudsakligen ansluter sig stora utskottet till vad lagutskottet i sitt betänkande framhållit, men önskar i nedannämnda hänseenden med anförda motiveringar föreslå ändringar däri.

Landskapslag om folkhälsoarbetet.

4 §. Vad beträffar tillvägagångssättet vid fastställandet av grundstadga för kommunalförbundet, vars tillkomst förutsättes i lagen, ställer sig stora utskottet bakom principen, att grundstadgan kan fastställas fastän alla kommuner icke skulle kunna enas om densamma och om grunderna för kommunalförbundets verksamhet. Däremot anser utskottet inte kommunernas eller kommunalförbundets hörande blott och bart vara tillfyllest, om landskapsstyrelsen prövar ändring av grundstadgan påkallad, eftersom därigenom kommunernas möjlighet att påverka ändringen reduceras till en ren formalitet. I avsikt att trygga kommunernas medinflytande i dessa frågor har stora utskottet föreslagit att minst tre fjärdedelar av medlemskommunerna bör omfatta ändringen för att en sådan skall fås till stånd.

Därjämte har i 3 mom. införts en ändring av redaktionell art.

5 §. Särskilt med hänsyn till de små kommunernas intresse har stora utskottet förtydligat stadgandet så att därav klart framgår att bärkraftsklassificeringens förmåner bör ges kommunerna vid fördelningen av nettokostnaderna enligt skattöreprincipen.

12 §. Eftersom avsikten är att årsberättelsen skall tryckas och fogas till landskapsstyrelsens berättelse såsom bilaga årsvis, kommer berättelsen att distribueras till de nämnda myndigheterna i tryck. Det av lagutskottet föreslagna förtydligandet synes därigenom överflödigt.

13 §. Enligt stora utskottets mening bör lagen inte ge ens formella möjligheter att ställa någon kommun utan en stationär folkhälsoservice. Därför har utskottet speciellt med tanke på de perifera kommunerna infört en ny punkt härom.

15 §. Stora utskottet ställer sig helt bakom lagutskottets förslag, men finner det påkallat, eftersom Ålands centralsjukhus icke administreras av kommunalförbundet, att införa ett förtydligande som klart anger att reserverandet av vårdplatser som står till kommunalförbundets disposition förutsätter överenskommelse härom med centralsjukhuset.

19 §. En redaktionell ändring av stadgandet har föreslagits.

24 §. Stora utskottet har, ehuru här avsedda förmåner även utan uttryckligt stadgande härom torde kunna erhållas, funnit påkallat att införa motsvarande stadgande som i 39 § i rikets folkhälsolag rörande ökat bidrag för kostnaderna för folkhälsoarbetet till kommuner, vars ekonomiska bärkraft är svag.

Landskapslag angående införande av landskapslagen om folkhälsoarbetet

---

Utan att föreslå andra ändringar än de lagutskottet infört, vilka utskottet omfattat, önskar stora utskottet peka på speciellt tandläkarnas situation sådan den kommer att framstå efter det hälsocentralen inrättats. De garanteras visserligen enahanda förmåner i kommunalförbundets tjänst, som de åtnjutit i sina tidigare tjänsteförhållanden. Men det synes påfordra en utredning i vad mån deras intresse att jämsides med sina tjänsteförhållanden utöva privat praktik kan tillgodoses. Detta är måhända ej uteslutande en ekonomisk fråga för dem den berör. Erfarenheterna som vunnits i Sverige av folktandvårdens funktion torde visa, att detta problemkomplex ej bör förbigås allt för lättvindigt, utan stora utskottet finner det angeläget, att landskapsstyrelsen noga följer utvecklingen av dessa frågor i riket, för att i sinom tid utarbeta förslag till erforderliga lagstiftningsåtgärder för att även den allmänna tandvårdens förutsättningar skall på mest ändamålsenliga sätt läggas tillrätta.

Med hänvisning till vad ovan anförts får stora utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte i nedanangiven lydelse antaga

L a n d s k a p s l a g
om folkhälsoarbetet.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1-3 §§.

(Lika som landskapsstyrelsens framställning).

4 §.

För folkhälsoarbetet bildar hela landskapet ett distrikt, som förvaltas av ett kommunalförbund med samtliga kommuner som medlemmar. Enas icke kommunerna om grunderna för kommunalförbundets verksamhet, kan landskapsstyrelsen efter kommunernas hörande fastställa grundstadga för förbundet. Ändring av grundstadgan och samarbetsvillkoren kan ske, om minst tre fjärdedelar av kommunalförbundets medlemskommuner godkänt ändringen.

(2 mom. lika som landskapsstyrelsens framställning).

Kommunalförbundet omhänderhar även de uppgifter, vilka ankommer på medlemskommunerna enligt andra lagar som gäller folkhälsoarbetet. Kommunalförbundet kan därutöver omhänderha den kommunala veterinärvården och andra kommunala uppgifter, som berör folkhälsoarbetet, vilkas ändamålsenliga skötsel fordrar samarbete mellan kommunerna. Sådana uppgifter kan landskapsstyrelsen jämväl, efter kommunernas hörande, ålägga kommunalförbundet inom de gränser 19 § självstyrelselagen för Åland stadgar..

(4 mom. lika som lagutskottets förslag.

5 §.

Kommunerna deltager i kommunalförbundets årliga kostnader för folkhälsoarbetet sålunda, att nettokostnaderna, sedan i 24 § nämnt landskapsbidrag avdragits, fördelas mellan kommunerna utgående från envar kommuns skattören under föregående år och med beaktande av envar kommuns bärkraftsklass. På sjömansinkomst beräknas antalet skattören sålunda att det av sjömansskatten till kommunen redovisade beloppet i mark multipliceras med talet tio.

6 §.

(Lika som landskapsstyrelsens framställning).

7 §.

(Lika som lagutskottets förslag).

8 §.

(Lika som landskapsstyrelsens framställning).

9 §.

(Lika som lagutskottets förslag).

10-12 §§.

(Lika som landskapsstyrelsens framställning).

13 §.

(1 mom. 1-5 punkterna lika som lagutskottets förslag).

6) att i envar kommun upprätthålla minst en tjänst, vars innehavare det åligger att handha hälsovårdsuppgifter och vilken bör vara bosatt i kommunen.

(2 mom lika som landskapsstyrelsens framställning).

14 §.

(Lika som landskapsstyrelsens framställning.

15 §.

Kommunalförbundet skall tillse, att vårdplatser finnes i tillräckligt antal för sådana patienter, som med beaktande av sjukdomens art samt behovet av vård och medicinsk rehabilitering eller med hänsyn till konvalescensgraden mest ändamålsenligt kan vårdas där, i den mån vårdplatser härför icke enligt därom träffat särskilt avtal kan reserveras på Ålands centralsjukhus.

16-18 §§,

(Lika som landskapsstyrelsens framställning).

19 §.

För hälsovårdstjänster, vilka det enligt 13 § åligger kommunalförbundet att utföra, uppbäres ej avgift av patienten. (uteslutn). Genom landskapsförordning kan likväl bestämmas att av patient skall uppbäras ersättning för sjuktransport, vårdmaterial och hjälpmedel som anskaffats genom hälsocentralens försorg samt för uppehället i hälsocentralen.

20-23 §§.

(Lika som landskapsstyrelsens framställning).

24 §.

(1 mom. lika som landskapsstyrelsens framställning).

Kommun, vars ekonomiska bärkraft är svag och för vilken de utgifter denna lag medför blir oskäligt betungande, beviljas av landskapsstyrelsen bidrag för dessa utgifter.

25-27 §§.

(Lika som landskapsstyrelsens framställning).

28 §.

(Lika som lagutskottets förslag).

29-40 §§.

(Lika som landskapsstyrelsens framställning).

Slutstadgandet.

(Lika som lagutskottets förslag).

---

s a m t

att Landstinget måtte antaga förslaget till landskapslag angående införande av landskapslagen om folkhälsoarbetet med de av lagutskottet föreslagna ändringarna.

Mariehamn, den 18 december 1972.

På

stora utskottets vägnar:

Börje Hagström
ordförande

Max Carlberg
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Hagström, viceordföranden Söderström, ledamöterna Bengtz, Berg, Björklund(delvis), Friberg,Salmén, Sundberg, (delvis), Söderlund och Öström samt ersättarna Fagerlund(delvis)och Sanders (delvis).